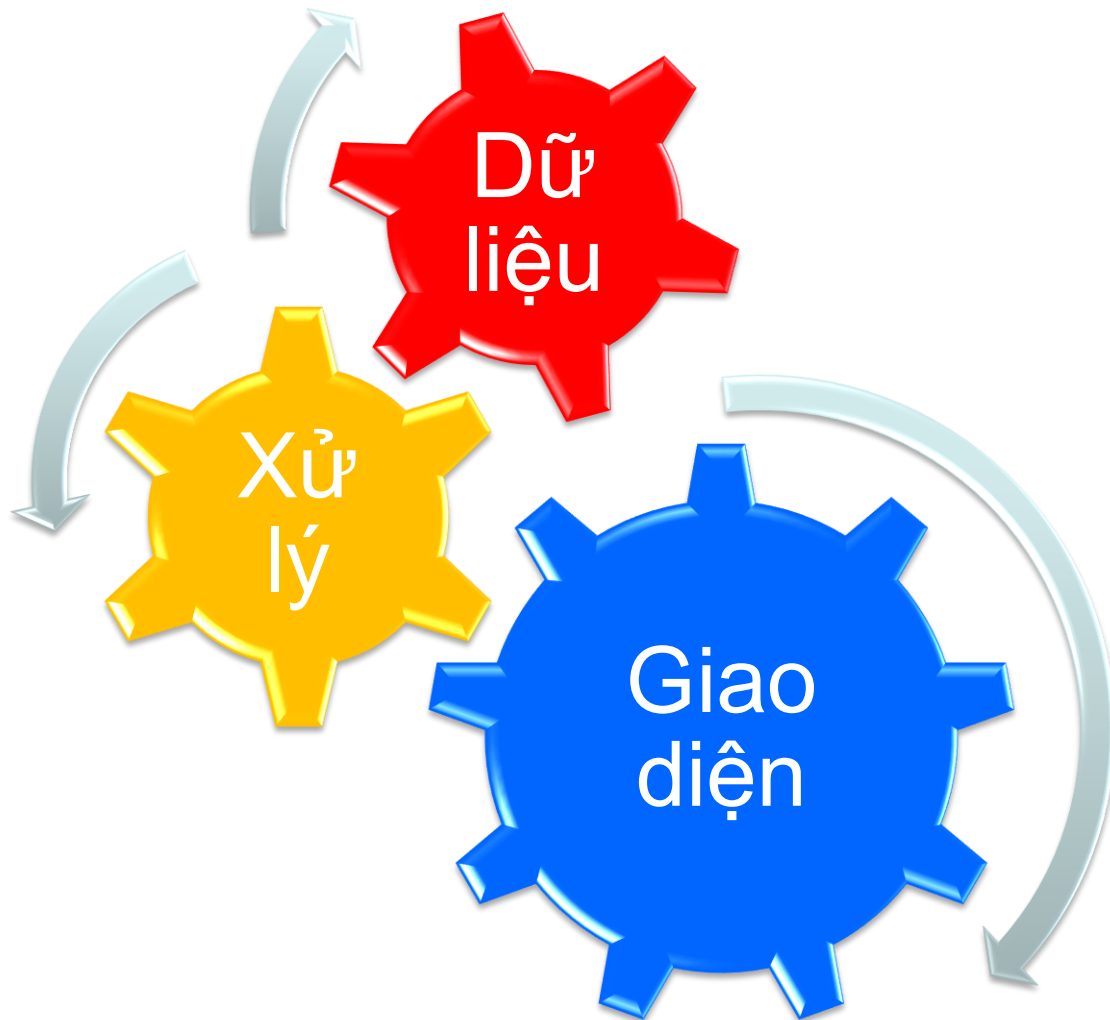

Thiết kế phần mềm quản lý

Phần mềm

Thiết kế giao diện

Giao diện

- ❑ Giao diện là thành phần giao tiếp, tương tác với các thực thể bên ngoài hệ thống
- ❑ Giao diện được thiết kế kém
  - gây ra những nhầm lẫn
  - người sử dụng có thể không dùng được các chức năng cần thiết
  - có thể dẫn đến các thao tác nguy hiểm (như phá hủy thông tin cần thiết)

Giao diện

- ❑ Tầm quan trọng của giao diện:
  - Khía cạnh **ng nghiệp vụ**: giao diện thiết kế tốt sẽ nâng cao tốc độ xử lý công việc
  - Khía cạnh **thương mại**: giao diện được thiết kế tốt (dễ sử dụng, đẹp) sẽ gây ấn tượng với khách hàng
- Giao diện của hệ thống thường là tiêu chuẩn so sánh, đánh giá về hệ thống

Giao diện

- ❑ Ngoài các yếu tố hiệu quả công việc, đẹp, dễ học dễ sử dụng, một thiết kế giao diện hiện đại nên có tính **độc lập** cao với khối chương trình xử lý, dữ liệu
- ❑ Có thể xây dựng nhiều giao diện khác nhau
  - cho các đối tượng sử dụng khác nhau
  - chạy trên các hệ thống khác nhau

Hướng dẫn thiết kế

Một số yếu tố mà giao diện tốt nên có:

- ❑ Hướng người dùng
- ❑ Có khả năng tùy biến cao
- ❑ Nhất quán
- ❑ An toàn
- ❑ Dễ học

Giao diện thiết kế tốt

❑ Hướng người dùng

- đối tượng người dùng phải rõ ràng, giao diện nên được thiết kế có tính đến năng lực, thói quen... của loại đối tượng đó

❑ Có khả năng tùy biến cao

- phục vụ cho các cá nhân có cách sử dụng khác nhau, các môi trường hoạt động khác nhau

Giao diện thiết kế tốt

□ Nhất quán

- các biểu tượng, thông báo, cách thức nhập dữ liệu phải nhất quán
- nên tuân theo các chuẩn thông thường

□ An toàn

- nên có chế độ xác nhận lại đối với các thao tác nguy hiểm (như xóa dữ liệu)
- nên có khả năng phục hồi trạng thái cũ (undo).

Giao diện thiết kế tốt

□ Dễ học, dễ sử dụng

- giao diện luôn cần được thiết kế hướng tới tính dễ học, dễ sử dụng, tức là không đòi hỏi người dùng phải có các năng lực đặc biệt
- ví dụ: không cần nhớ nhiều thao tác, không đòi hỏi phải thao tác nhanh, các thông tin trên màn hình dễ đọc...
- cách tốt nhất là tuân theo các chuẩn giao diện thông dụng

Các cơ chế thiết kế giao diện

Cơ chế định vị

Cơ chế nhập dữ liệu

Cơ chế xuất dữ liệu

Các cơ chế thiết kế giao diện

Cơ chế định vị

Cơ chế nhập dữ liệu

Cơ chế xuất dữ liệu

Nguyên tắc

- ❑ Phải giả sử rằng người dùng:
  - Chưa đọc hướng dẫn sử dụng
  - Chưa được huấn luyện
  - Không có sẵn người trợ giúp
- ❑ Mọi điều khiển nên rõ ràng, dễ hiểu và được đặt ở một nơi dễ thấy trên màn hình
- ❑ Sử dụng một thứ tự cú pháp nhất quán

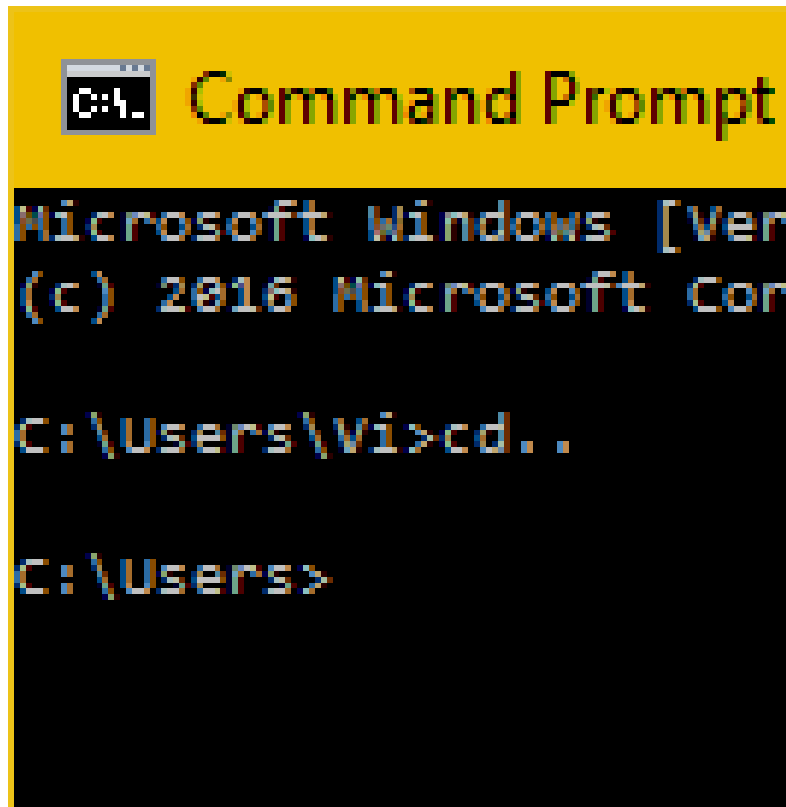
Nguyên tắc

- ❑ Xảy ra lỗi là chuyện thường tình
  - Người dùng sẽ gặp lỗi dù thiết kế có tốt đến đâu chẳng nữa
- ❑ Đề phòng các lỗi
  - Đặt nhãn thích hợp cho các thao tác, các lệnh
  - Không đưa quá nhiều chọn lựa cùng một lúc
  - Giấu/làm mờ các lệnh không thể sử dụng
  - Cần yêu cầu xác nhận khi người dùng thực hiện các lệnh khó phục hồi
- ❑ Đơn giản hóa việc khắc phục lỗi
  - Ví dụ: lệnh Undo

Các loại điều khiển định hướng

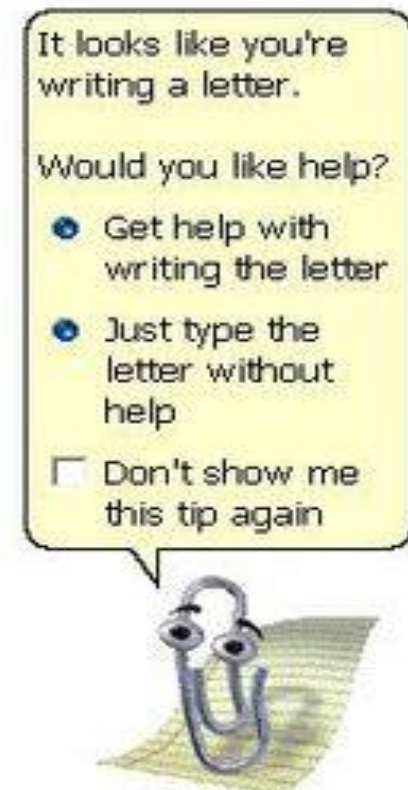
□ Ngôn ngữ

■ Ngôn ngữ lệnh

A screenshot of the Windows Command Prompt window. The title bar is yellow and says "Command Prompt". The window has a black background with white text. The text shows the command prompt at "C:\Users\Vi>" and the command "cd.." being entered. The prompt then moves to "C:\Users>".

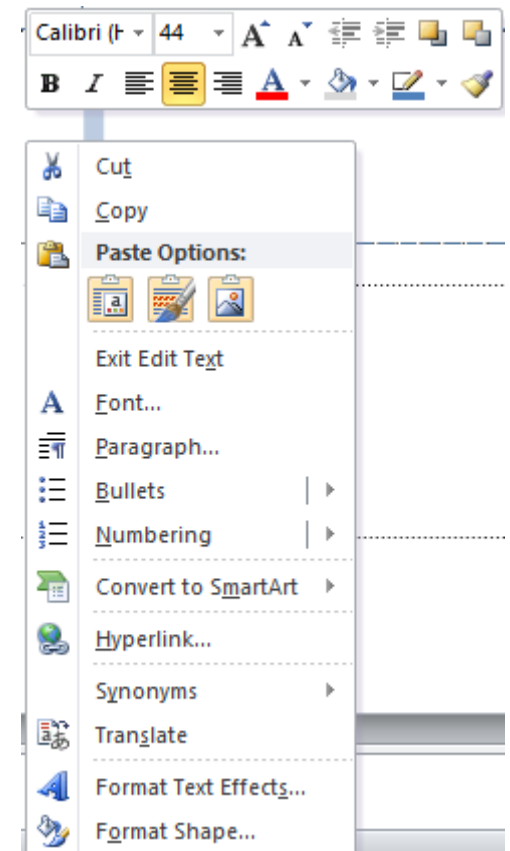
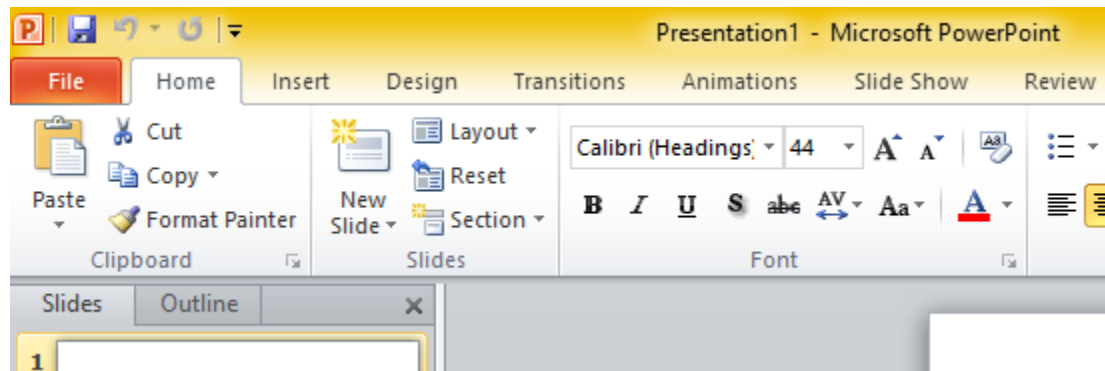
```
C:\Users\Vi>cd..  
C:\Users>
```

■ Ngôn ngữ tự nhiên

Các loại điều khiển định hướng

□ Menu

Các loại điều khiển định hướng

□ Thao tác trực tiếp

- Dùng biểu tượng để khởi động chương trình
- Thay đổi hình dáng và kích thước biểu tượng
- Di chuyển đối tượng bằng cách kéo/thả
- Có thể không trực quan cho mọi thao tác

Thông điệp

- ❑ Là cách mà hệ thống phản hồi đến người dùng và cho biết trạng thái của sự tác động
- ❑ Thông điệp nên dễ hiểu, ngắn gọn và đầy đủ
- ❑ Thông điệp nên chờ cho đến khi người dùng chấp nhận nó hơn là hiển thị vài giây rồi ẩn đi

Thông điệp

- ❑ Các loại thông điệp:
  - thông báo lỗi
  - thông báo xác nhận
  - thông báo chấp nhận
  - thông báo trì hoãn
  - thông báo giúp đỡ

Thông điệp

- ❑ Ví dụ: tìm tên bệnh nhân

Please type the patient's name in the box then click on OK

Patient's name

MacDonald, R.

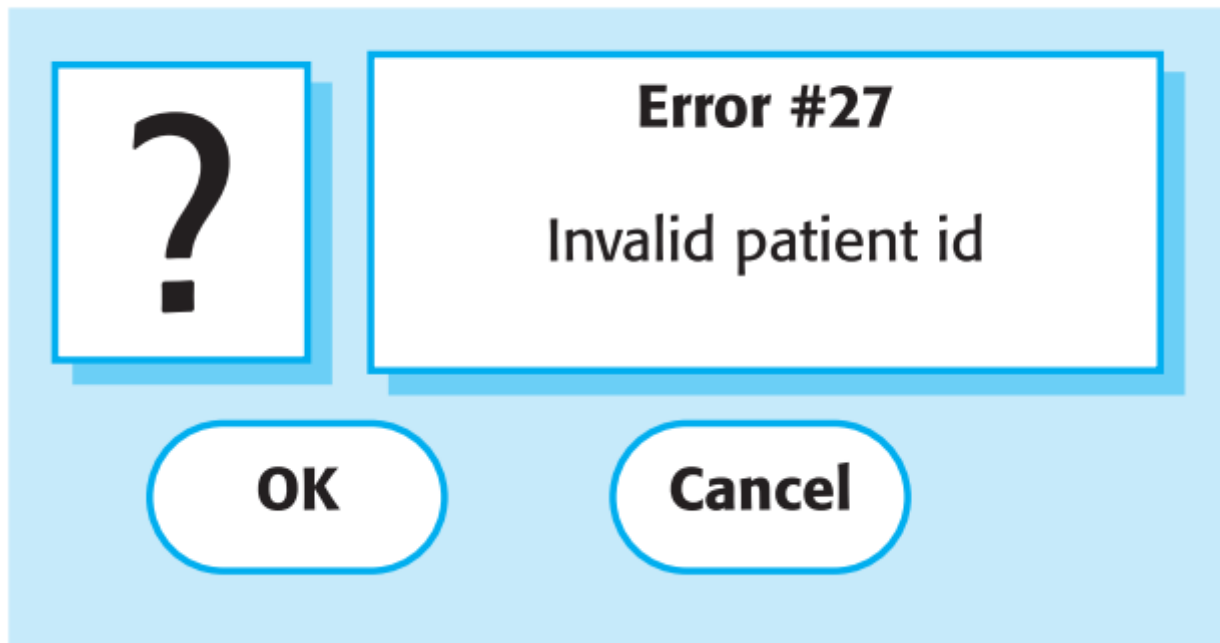
OK

Cancel

... nhưng không tìm thấy

Ví dụ thông điệp

System-oriented error message

Ví dụ thông điệp

User-oriented error message

R. MacDonald is not a registered patient

Click on Patients for a list of patients

Click on Retry to re-input the patient's name

Click on Help for more information

Patients

Help

Retry

Cancel

Thông điệp

Các thông báo do hệ thống đưa ra cần

- Có nghĩa

- mọi thông báo cần có nghĩa đối với người dùng.

- Ngắn gọn

- tập trung vào bản chất vấn đề

- Có tính xây dựng

- đưa ra các nguyên nhân và các hướng khắc phục.

Các cơ chế thiết kế giao diện

Cơ chế định vị

Cơ chế nhập dữ liệu

Cơ chế xuất dữ liệu

Thiết kế nhập dữ liệu

- ❑ Cơ chế nhập liệu là cách mà hệ thống tiếp nhận thông tin từ người sử dụng
- ❑ Mục tiêu: lấy được thông tin cho hệ thống chính xác, đơn giản
  - Phản ánh được tính tự nhiên của các đầu vào
  - Tìm cách để đơn giản hóa việc nhập liệu
    - Ví dụ: Cho chọn thay nhập
  - Giảm khả năng xảy ra lỗi
    - Ví dụ: Dùng các điều khiển phù hợp

Xử lý dữ liệu

- ❑ Xử lý tức thời (Online processing)
  - Lưu lại ngay mỗi dữ liệu vào CSDL
- ❑ Xử lý theo lô (Batch processing)
  - Nhập hết mọi đầu vào rồi mới lưu lại toàn bộ một lần
- ❑ Xử lý theo lô đơn giản hóa giao tiếp dữ liệu và các quá trình khác, dữ liệu không được cập nhật theo thời gian thực

Nhập liệu tự động

Dùng các kỹ thuật:

- ❑ Đầu đọc mã vạch
- ❑ Nhận dạng ký tự (Optical character recognition – OCR)
- ❑ Đầu đọc vạch từ (magnetic stripe readers)
- ❑ Thẻ thông minh
- ❑ ...

Giảm thiểu gõ phím

- ❑ Không yêu cầu nhập các thông tin có thể có được bằng cách:
  - Dò tìm
  - Danh sách thả
  - Giá trị mặc nhiên (như Ngày hiện hành, ID tự động tăng)
  - ...

Kiểm tra dữ liệu nhập

- ❑ Cần kiểm tra tính hợp lệ của dữ liệu nhập để đảm bảo độ chính xác
  - Đúng kiểu (số, ngày, ...)
  - Đúng định dạng (email, điện thoại...)
  - Giá trị hợp lệ (ví dụ tuổi 18-20, đơn giá bán > đơn giá nhập, ...)
  - Đảm bảo ràng buộc dữ liệu (ví dụ mã không được trùng, khóa ngoại phải tồn tại, ...)
  - ...

Các cơ chế thiết kế giao diện

Cơ chế định vị

Cơ chế nhập dữ liệu

Cơ chế xuất dữ liệu

Thiết kế xuất dữ liệu

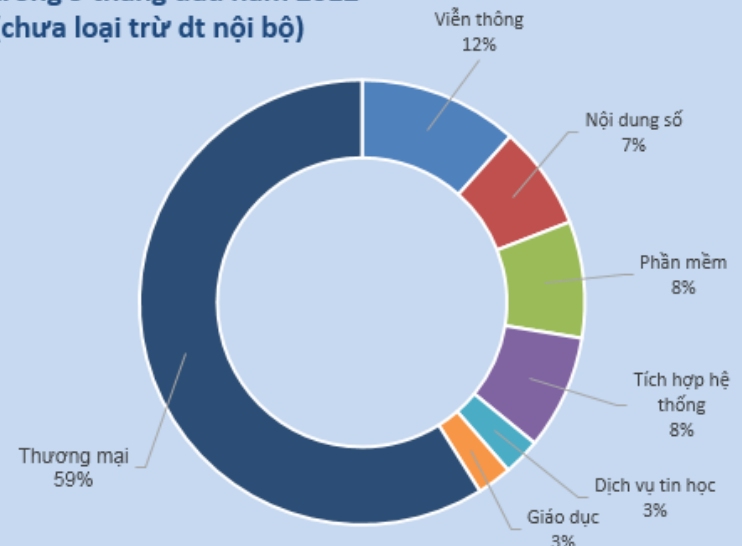
- Cơ chế xuất dữ liệu là cách mà hệ thống cung cấp thông tin cho người dùng và hệ thống khác

BẢNG THỐNG KÊ TỈ LỆ XẾP LOẠI VĂN HOÁ

Học kỳ 1 năm học 2011 - 2012

STT	Lớp	Số	Giỏi		Khá		T.bình	
			SL	TL	SL	TL	SL	TL
Khối 10		320	9	2.81%	37	11.56%	202	63.1%
	10A1	44	9	20.45%	19	43.18%	15	34.1%
	10A2	43	0	0.00%	10	23.26%	24	55.8%
	10A3	46	0	0.00%	4	8.70%	30	65.2%
	10A4	47	0	0.00%	1	2.13%	21	44.7%
	10A5	42	0	0.00%	2	4.76%	30	71.4%
	10A6	49	0	0.00%	1	2.04%	44	89.8%
	10A7	49	0	0.00%	0	0.00%	38	77.6%
Khối 11		368	14	3.80%	158	42.93%	170	46.3%
	11A1	50	3	6.00%	17	34.00%	26	52.0%
	11A2	46	0	0.00%	14	30.43%	30	65.2%
	11A3	46	1	2.17%	17	36.96%	25	54.3%
	11A4	45	3	6.67%	34	75.56%	6	13.3%
	11A5	48	6	12.50%	27	56.25%	14	29.2%
	11A6	44	0	0.00%	16	36.36%	21	47.7%

Cơ cấu doanh thu của FPT trong 9 tháng đầu năm 2012 (chưa loại trừ dt nội bộ)

Thiết kế xuất dữ liệu

- ❑ **Nắm được chức năng của báo biểu**
  - Tham khảo hay đọc từ đầu đến cuối
  - Tần suất sử dụng:
    - Real-time: Định giá chứng khoán, thông tin điều khiển lưu thông của máy bay
    - Định kỳ (batch reports): Báo cáo thuế, báo cáo kinh doanh
- ❑ **Cung cấp đầy đủ thông tin cần thiết**
  - Cùng một lượng thông tin có thể tạo ra nhiều báo biểu theo nhiều chủ đề khác nhau
- ❑ **Một báo biểu tạo ra phải đáp ứng cho một yêu cầu cụ thể nào đó**
  - Ví dụ: Thống kê doanh thu, số lượng hàng, hóa đơn theo khách hàng,...

Các loại báo biểu

❑ Báo cáo chi tiết

- Hiện thị chi tiết mọi thông tin được yêu cầu

❑ Báo cáo tóm tắt

- Tổng kết thông tin

❑ Báo cáo xoay vòng

- Báo cáo trở thành một đầu vào
- VD: Hóa đơn cần xác nhận của khách hàng

❑ Đồ thị

- Thay thế cho một bảng số liệu

Bài tập

vmware

An Giang Universitas
webmail

Tên truy nhập:

Mật khẩu:

☐ Ghi nhớ tôi trên máy tính này

Phiên bản: [Đây là gì?](#)

Bài tập

Create an account

It's free and always will be.

Birthday

Why do I need to provide my date of birth?

☐

Female

☐

Male

By clicking Create an account, you agree to our [Terms](#) and confirm that you have read our [Data Policy](#), including our [Cookie Use Policy](#). You may receive SMS message notifications from Facebook and can opt out at any time.

Create an account

Bài tập

Phần mềm Quản lý học sinh cấp 3

- ❑ Khi tiếp nhận một học sinh mới, hệ thống cần ghi nhận các thông tin: Họ tên, Ngày sinh, Giới tính, Điểm TB thi đầu vào. Đồng thời HS mới này cũng được xếp lớp khi được ghi nhận vào hệ thống.
- ❑ Các qui định:
  - Tuổi HS từ 15 đến 22
  - Một lớp có sĩ số tối đa là 40 HS
- ❑ Yêu cầu:
  - Thiết kế giao diện tiếp nhận học sinh mới.
  - Liệt kê các kiểm tra cần thiết để đảm bảo tính đúng đắn của dữ liệu nhập vào.

Bài tập

- ❑ Thiết kế giao diện lập hóa đơn dựa trên biểu mẫu

HÓA ĐƠN BÁN LẺ

Số:.....

Họ tên người mua hàng : .....

Địa chỉ :.....

Số TT	TÊN HÀNG	Đơn vị tính	Số lượng	Giá đơn vị	THÀNH TIỀN
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
Cộng:					

Cộng thành tiền (viết bằng chữ): .....

Ngày.....tháng.....năm.....

Người nhận hàng

Đã nhận đủ tiền

Người viết hóa đơn